

Foto: Magnus Muhr

MEDLEMSBLAD
NORRKÖPINGSAVDELNINGEN

September – januari 2024/2025

Ordförande har ordet

Vår förening har haft mycket aktiviteter på sommarhalvåret och åter har medlemmar överraskat mig och många andra med aktivt deltagande. Nu får vi njuta och skörda vårens arbete. Men det behövs nya idéer för sensommarens och höstens aktiviteter samt verksamhet som alla kan vara med att förverkliga.

/Vesa Ojava

Marianne och Margareta, två eldsjälar

Redaktionen frågade Marianne och Margareta vad DHR betyder för dem. För Marianne betyder sommarhemmet lugn, fridfullhet, härlig luft och närheten till vatten, men så klart även kamratandan inom föreningen och att träffas och umgås. För Margareta är sammanhållningen i föreningen jätteviktig och att alla får säga sin mening och så klart den vackra platsen vi har i Svärtinge.

Margareta har jobbat som postkassör och Marianne har arbetat inom restaurangbranschen och det märks att de är vana vid serviceyrket och har lätt att umgås och bemöta personer på ett underbart fint sätt.

Margareta älskar handarbete som att sy och sticka men även att vara ute och njuta i skogen, plocka svamp och bär. Margareta har cyklat mycket, så mycket det gick. Hon älskar också att bada och njuta av sommaren. Även Marianne har älskat att vara i naturen och friluftslivet i hela sitt liv med campingturer runt om i landet med husvagn. Ett av favoritmålen var/är Gryts skärgård där maken kom ifrån. Precis som Margareta tycker Marianne mycket om handarbete, speciellt korsstygn som kan bli allt från dukar till tavlor.

De både är födda och uppvuxna i Norrköpingstrakten men Marianne har spenderat mycket tid i Tranås där morföräldrarna kom ifrån och Margareta har bott många år i Krokek.

Något som Marianne har ägnat hela sitt liv åt är musiken. Redan vid söndagsskolan som barn började hon sjunga i kör och har fortsatt och är än i dag aktiv i Lidakören. Marianne har även varit medlem i Styrstad kyrkokör och Smedby Cittraspelare. Liksom Marianne har även Margareta varit aktiv inom musiken bl.a. i Lidakören även hon. De är båda fortfarande aktiva i kören. Det var genom Anne-Marie Edkrantz och Per-Olov Engstrand som Marianne och Margareta kom i kontakt med DHR och Sommarhemmet. De har varit medlem sedan 2016 samt 2013 respektive, vilket vi är så glada för.

Vi i redaktionen vill lyfta fram är att Marianne och Margareta är så hjälpsamma, med ett underbart glatt humör och värme till oss medlemmar. De hjälper alltid till i köket vid alla sammankomster vi har på Sommarhemmet, vilket vi är så otroligt tacksamma för.

Två riktiga eldsjälar och vänner!

Fia Borg har ordet

I år, 2024, har jag firat midsommar tillsammans med er i DHR Norrköping. Det är en tradition jag kommer att återuppta efter ca 15 år. Att få fira tillsammans med er betyder mycket för mig och som jag har saknat.

Jag har hyrt in mig och bott på sommarhemmet någon eller några veckor under ett antal somrar, en underbar möjlighet för mig att få lite semester.

Att kunna övernatta på Sommarhemmet är inte bara en fin möjlighet för mig utan även för alla medlemmar i DHR Norrköping. Då jag inte bor kvar i Norrköping så kan jag inte som många andra medlemmar bara åka ut över dagen. Sommarhemmet är en oas/paradis för mig och många andra. Detta paradis vore inte mycket utan alla medlemmar som bidrar efter sina förutsättningar.

/Fia

Styrelsen informerar

Krister Johansson har under våren fått en plats som ledamot i distriktsstyrelsen, DHR Östergötland. Styrelsen skickade även in önskemål till kommunen att Krister skall vara vår representant i Kommunala Rådet för Funktionshinderfrågor (KRF), som nu är godkänt. Vi är mycket glada för detta och tacksamma att Krister ställer upp för dessa förtroendeuppdrag. Vi ser fram emot att tillgänglighetsfrågor som vi vill driva kan diskuteras i kommunen och att Norrköpingsavdelningen har en röst i DHR Östergötland, vilket vi inte har haft på många år.

DHR Norrköping har skickat in en insändare i Norrköpings Tidningar och Folkbladet om tillgänglighet under sommaren (författad av förbundet) som går att läsa på:

<https://nt.se/insandare/artikel/lat-alla-njuta-av-den-svenska-sommaren/rgxy69ej>

Tips från styrelsen

Fixartjänsten är en gratis tjänst som är till för dig över 69 år och bor i eget boende. Du kan få hjälp med vissa praktiska saker som du inte kan göra själv till exempel byte av glödlampor. Det är Norrköpings kommun som erbjuder tjänsten. Kontakt via telefon: 011-15 53 37 eller mejl, fixartjanst@norrkoping.se.

Tillgänglighetsgruppen har ordet

Bänkbord i offentliga miljöer

Sommartid är det skönt att ta med fikat/picknicken utomhus. Kontakt har tagits med kommunen om tillgången på tillgängliga bänkbord i parker och andra offentliga miljöer. Det är brist på sittmöbler med bord i Folkparken, på Strömsholmen och längs stråken vid Strömmen. Ett tiotal möbelgrupper av typen bänkbord står intill Himmelstalunds brunnssalong. Dessa placerades där i samband med pandemin men de nyttjas nu sällan av någon. Om kommunen har brist på bord kunde merparten av bänkborden flyttas dit behov finns.

Elisabet Manfred, landskapsarkitekt i kommunen, svarar att i en så stor park som Folkparken är, kan kommunen säkert se över om fler bord skulle kunna sättas ut, liksom längs stråken vid Strömmen. Vid nybyggnation och upprustning av parker och lekmiljöer har kommunen som regel att placera ut både olika typer av bänkbord och bänkar med rygg- och armstöd. Bland annat används denna typ av bänkbord när vi anlägger nya miljöer.

Grusade gångar

Gångarna vid Matteus begravningsplats, vid Matteus kapell, har under försommaren försetts med ett tjockt lager av grovt grus. Så var det inte tidigare. Kyrkogårdsförvaltningen kontaktades om att grusgångarna blir tunga att gå i och det blir svårt att köra hjulburna hjälpmedel vilket gör att äldre och rörelsehindrade personer får svårt att komma fram. Kyrkogårdsförvaltningen svarade: "Tyvärr är det en miss från oss i år, tanken är att vi ska försöka åtgärda problemet, men det kan tidigast bli på senhösten". Glädjande nog kan vi konstatera att gruset har tagits bort redan i juli månad!

Turbåten M/S Viktoria

Enligt en artikel i NT byggdes båten 1915. Den går som turbåt nu från Söderköping och ut på Slätbaken. Till nästa år planeras dags- och kvällsturer från både Söderköping och Norrköping. Vid kontakt med en av ägarna, Oscar Vickbom, framkommer att båten inte är tillgänglig för personer, som förflyttar sig med hjälp av rullstol. Båten är gammal och K-märkt.

Bort med hindret!

Vi har gjort anmälningar om enkelt avhjälpt hinder till Norrköpings kommun via DHR:s app. Ännu så länge har ingen återkoppling kommit annat än att anmälan har mottagits. På förbundets hemsida kan man läsa om vad som räknas som ett enkelt avhjälpt hinder. För att underlätta har DHR tagit fram appen Bort med hindret! Med DHR:s app kan vem som helst anmäla ett enkelt avhjälpt hinder via sin smartphone varhelst hindret upptäcks. Appen går inte att ladda ner i telefonen ännu utan du öppnar sidan www.bortmedhindret.se för att få fram den i din smartphone. Vi måste hjälpas åt för att öka tillgängligheten. Vem som helst kan göra en anmälan om ett enkelt avhjälpt hinder. DHR har tyvärr märkt att även när folk gör en anmälan via vår app "Bort med hindret", så svarar många kommuner att de inte är ansvariga, vilket alltså inte stämmer. Ut på stan och bort med hindret!

/Monica, Kerstin och Jeanette

Hösten/Vinterns program 2024/2025

Se höstens och vinterns program nedan. För deltagande på möten/aktiviteter önskar vi anmälan till Vesa Ojava (070-7181096) alt. till norrkoping@dhr.se. För senast anmälningsdatum, se under varje aktivitet. Om inget annat anges så kommer möten/sammankomster vara på Sommarhemmet, Sjöstugan Bonäs gård 4, Svärtinge.

22 september kl. 14-16, Medlemsmöte. Föredrag av Magnus Muhr, fotograf och friluftsmänniska. Titeln för föredraget är "130 mil på cykel, ett äventyr genom Sverige". Magnus visar bilder och berättar historier längst Sveriges vägar. Vi bjuder som vanligt på fika. Anmälan senast 19 september.

8 oktober kl. 15-17:30, Filmkväll. Vi visar filmen Efter Bröllopet, ett svensk/danskt drama (svensk text) med skådespelare Mads Mikkelsen, Sidse Batte Knudsen samt Rolf Lassgård med flera. Det bjuds på korv med bröd samt popcorn. Anmälan senast 5 oktober.

20 oktober kl. 14-17, Medlemsmöte med tema Halloween. Vi bjuder på kaffe och smörgås samt quiz som underhållning. Kom gärna utklädd till temat. Anmälan senast 16 oktober.

5 november kl. 15-17:30, Filmkväll. Det serveras varmkorv med bröd samt popcorn som vanligt, filmen för kvällen blir Den Sista Resan om Lars Hammar, en gripande dokumentärbaserad film av Filip Hammar om hans fars sista resa till Lars älskade Frankrike. Anmälan senast 3 november.

17 november kl. 14-16, Medlemsmöte. Styrelsen informerar följt av BINGO. Vi bjuder på fika. Anmälan senast 13 november.

10 december kl. 15-17:30, Filmkväll. Även denna gång serverar vi korv med bröd samt popcorn. Filmen för kvällen är *Somliga går med trasiga skor*, Filmen om Cornelis, en dokumentär om vår mest älskade artist och konstnär. Anmälan senast 8 december.

15 december kl 14-17:30, Medlemsmöte/julfest. Vi bjuder på gröt och skinkmacka samt fika. Underhållningen för julfesten blir Pastorn och dödgravaren. Vi kommer även att ta fram vårt fina chokladhjul. Anmälan senast 11 december.

19 januari kl. 14-16, Medlemsmöte. Föredrag av Pierre Schori med titeln "Med X i Vita huset: Vad betyder det för Europa och Sverige?" Vem person X är vet vi först efter valet av USA:s nästa president under hösten. Pierre Schori har under sin karriär varit politiker men även diplomat. Pierre har även skrivit boken *Slummen, har sin hämnd*, som går att köpa signerad vid mötet. Vi bjuder på kaffe och smörgås. Anmälan senast 15 januari.

14 januari kl. 15-17:30, Filmkväll. Torsk på Tallin--en liten film om ensamhet med Killingänget blir filmen för kvällen, skådespelare som Robert Gustavsson, Johan Rheborg, Jonas Indre m.fl. Vi bjuder som vanligt på korv med bröd. Anmälan senast 10 januari.

Styrelsen hälsar er varmt välkomna till alla aktiviteter.

En återblick till våren/sommaren 2024

Den 21 april var vårt första medlemsmöte efter vårt ordinarie årsmöte. Vi var över 30 medlemmar som samlades. Under mötet informerade styrelsen om pågående och kommande verksamhet, samt visioner vi har. Vi fick in många bra förslag från er medlemmar om aktiviteter framöver samt förbättringar för vår verksamhet/Sommarhemmet. Styrelsen höll i ett musikquiz med 50-talstema som blev uppskattat.

Nästa medlemsmöte som vi samlades till var söndagen 19 maj där styrelsen återigen informerade om sitt arbete och tankar. En stor fråga var hur vi skall kunna rädda vår brygga som blivit så förstörd av vinterns väder och isen. I dagsläget kan ingen med rulle eller rullator komma ut på bryggan. Efter information från styrelsen fick vi ett mycket intressant föredrag av Peter Kristensson om "Norrköpings gatunamn-gator och torg i Norrköping från medeltiden till i dag". I föredraget berättade Peter om hur olika gatunamn troligen har uppkommit, ungefär när gator, kvarter och torg fick sina namn samt hur staden växte från 1300-talet fram till idag. Peter har skrivit tre böcker: Staden vid Strömmen, Norrköpings Kvarternamn samt Norrköpings Gatunamn som föreningen köpte in och finns att läsa på Sommarhemmet. Efter föredraget blev det så klart fika och senare häng i trädgården i det vackra majvädret.

Den 11 maj, var vi 26 medlemmar som tillsammans åkte på en resa till Vadstena. Under resan ner stannade vi till i Mantorp för kaffe, macka och en bensträckare för de som ville. När vi anlände till fina Vadstena blev det lunch, lax-tallrik, på slottsgårdens restaurang. Efter lunchen blev det en promenad/busstur ner till klostermuséet och Klosterkyrkan, där vi fick en mycket intressant föreläsning och guidad tur. Vi fick veta mer om historien från 1300-tal till nutid. Efter det fanns det tid för promenad, att umgås och fika i vackra Vadstena. Vi hade tur med vädret så att staden vid Vätterns strand kunde visa sig från sin bästa sida. En resa att komma ihåg.

Det har hänt mycket på Sommarhemmet under våren/sommaren. Den 4 maj hade vi en städdag/fixardag både inomhus med städning och fönsterputs men även mycket aktiviteter utomhus. Det röjdes i trädgården, möbler slipades och målades och plattorna vid våra fikaplatser rensades och spolades med högtryckstvätt. Den nya åkgräsklipparen invigdes och provkördes av medlemmar.

Ett stort tack till alla medlemmar som hade möjlighet och tid att hjälpa till, det är mycket uppskattat. Vi var över 20 personer som samlades, helt otroligt.

Aktiviteterna för upprustning av Sjästugan har pågått allt sedan fixardagen. Catharina har slitit många dagar under sommaren för att slipa och måla klart de möbler som vi inte hann med. Vesa har slagit vass och Ulla har målat båten som Vesa har lagat. Willy och Vesa har fixat i trädgården och hållit gräsmattan klippt och fin under hela sommaren. Detta är bara ett fåtal exempel på aktiviteterna under sommaren. Ett stort tack till er alla som ordnar så vi får det fint på Sommarhemmet.

Under våren har vi köpt in nya växter till Sjästugan. Det blev bl.a. två äppelträd (Transparace Blance samt Katja), ett plommonträd (Opal) samt två rosbuskar (Rosa X Bourbonica och Pink Grootendorst, nejlikeros) som vi hoppas att ni alla kan njuta av framöver. Ett av äppelträden har redan frukt, så roligt. Inte att glömma är att vi redan har rababer, vinbär (röda och svarta) samt krusbär som ni medlemmar kan plocka av.

Mer som har hänt i sommar är att DHR Norrköping ansökte till Stiftelsen Sveriges Flagga om att få mottaga en flagga i Norrköping på nationaldagen. Men vi blev överraskande uppgraderade till att få mottaga flaggan under en ceremoni på Skansen tillsammans med två andra föreningar i Sverige (svenska Lottakåren samt Tranås Ridklubb), en ära för oss. Catharina, Kajane, Cecilia och Jeanette åkte till Stockholm för att representera vår fina förening. Det var en otroligt fin dag och vår flagga kommer att vaja i vinden på Sommarhemmet under många år framöver.

För att fira att vi fått äran att ta emot flaggan från Talman Andreas Norlén på skansen (Catharina och Kajane var på scenen) hade vi sedan en invigning av flaggan den 8 juni med bubbel och snittar, flagghissning och fanfar. Många medlemmar kom till denna dag med fint väder, för att fira vår flagga men så klart även för att träffas och umgås.

Midsommarfirandet den 21 juni var underbart, med fint väder och glatt humör. Det var ca 50 medlemmar som kom för att fira högtiden på Sommarhemmet. Köksgruppen fixade bl.a. med kokning av färskpotatis till medlemmarna och dukning både inne och ute i trädgården. Laura, Jeanette och Monica klädde midsommarstången som blev så fin. Medlemmarna njöt av sill-lunch och efter den hissades flaggan och den fina midsommarstången restes. Hemgårdens folkdanslag kom för att spela och dansa för oss för den 48!! gången i rad, helt otroligt. Det bjöds ju så klart på jordgubbstårta och kaffe efter dansen, det är ju också tradition. Med ett vackert väder och fin gemenskap var vi alla glada över en så underbar midsommar.

Laura och Jeanette klär midsommarstången

Folkdanslaget kom för dans på Sommarhemmet för 48:e året i rad, mycket uppskattat

Willy, Monica, Marianne och Margareta njuter av midsommarlunch i det vackra vädret.

Och så har ju bryggan reparerats. Bryggan tog riktigt mycket stryk av vinterns väder och isen. I den delen som var asfalterad blev det djupa gropar och hål så ingen med rulle eller rullator kunde komma ut på bryggan. Den yttre delen blev upptryckt och sned av isens krafter, även sidobryggan blev påverkad och pålarna som stöttade denna del av bryggan orkade inte hålla upp, så vänstra delen ramlade nästan ner i sjön. Till vår och föreningens räddning kom Vesa och Ulla som slet så hårt med att reparera och fixa det som var förstört. Ingen kunde tro att en ny brygga skulle bli till med tanke på förstörelsen. På den delen som var asfalterad och så förstörd, lades ett nytt trädäck. De delar av bryggan som hade fått slagsida rätades upp. Det är ett helt otroligt arbete som Vesa och Ulla har gjort och som vi medlemmar kan glädja oss åt i många år då vi nu kan gå ut på den nya bryggan och njuta av Glan. Vi är oerhört tacksamma för det jobb som medlemmar har lagt ner på denna renovering.

"Gamla bryggan" efter vinterns slitage.

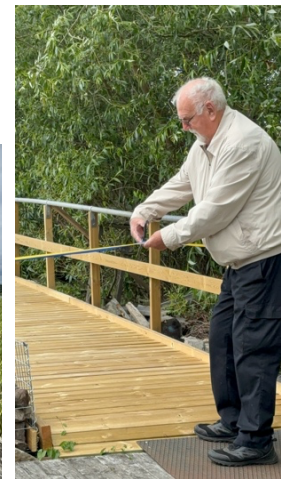
Vilket slit från främst Vesa, Ulla och Willy. Den 6 juli var det invigning av bryggan. Det var många av er medlemmar som kom och firade att vi nu har en ny brygga så att vi alla kan sitta och njuta vid sjön.

"Nya Bryggan" pyntad inför invigningen

Bryggan provas av medlemmarna

Willy klipper bandet och inviger nya bryggan

Under sommaren har vi haft fyra grillkvällar som har varit så trevliga och vi har verkligen haft tur med vädret. Det har grillats allt från fisk, grönsaker, kycklingspett, korv och goda köttbitar. Det var ca 20 medlemmar som kom till varje tillfälle. I höst ersätts grillkvällarna med filmkvällar med traditionella film-korv och bröd.

Vår traditionella våffelhelg blev en succé, över 20 medlemmar kom både på lördagen och söndagen 20 samt 21 juli. Det var så mysigt att umgås och prata och spåna om framtiden men även att få höra om hur det har varit i föreningen tidigare. Något som var extra roligt var att både "gamla" medlemmar som har varit med mycket länge och nya medlemmar i föreningen kom.

Bidrag till dig som medlem från DHR

För samtliga bidrag nedan, hör av dig till någon i styrelsen (kontaktuppgifter sist i bladet) eller skicka mejl till norrkoping@dhr.se

Återbetalning medlemsavgift:

För er som blev medlemmar mellan 1 augusti och 31 december 2023 får ni tillbaka halva medlemsavgiften för 2024.

Friskvårdsbidrag:

Ni som medlemmar kan ansöka om bidrag (maximalt 990 SEK) för träningsrelaterade aktiviteter från DHR för 2024 (ansökan senast 1 december 2024).

I våras ansökte styrelsen om fondmedel för ledsagning från Johannesgårdens vänner som beviljades. Det är vi så glada för. Behöver du någon ledsagning, till exempel vid våra resor/sammankomster med DHR eller något i vardagen ni behöver hjälp med? Tveka inte att ansöka om bidrag!

Vi hälsar nya medlemmar välkomna (1 augusti är vi 125 medlemmar i föreningen)

Jonny Svensson

Eivor Fredriksson

Anette Zander

Hans-Göran Zander

Margareta Andersson

Tommy Silfvenius

Maria Helena Bengtsson

Catharina under Eken

Insändaren nedan publicerades år 2014 i medlemsbladet då Catharina satt under eken och reflekterade över bryggan som då byggdes. Nu har en ny brygga byggts så efter insändaren kommer vårens tankar från Catharina under Eken även här med tankar kring nya bryggan och vår gemenskap i DHR Norrköping.

Våren 2014: "Vår ek som finns på sommarhemmet är gammal, säkert 500 år. Eken har tagit del av många upplevelser från olika generationer med nyanser av glädje, sorg och hårt envist arbete. Sommarhemmet har före oss varit lantarbetarbostad. Under åren har medlemmar i DHR renoverat och förbättrat huset. Jag rullar fram för att sitta under den gamla fina eken.

Trädet viskar i mitt öra att många saker har hänt under många, många år, olika generationer har fått njuta av vårt sommarhem.

På vår underbara plats har vi alltid blivit välkomna. Här finns nya och gamla medlemmar med olika handikapp, vars händer hjälper oss på alla olika sätt att reparera, bygga och underhålla vårt betydelsefulla sommarhem. Jag tänker på dem som inte finns med oss längre som hjälpt oss att skapa denna underbara plats.

Nu när jag sitter under den gamla eken hör jag att en ny brygga är lagd som en stenkista och att den skall hålla för isen som har tagit våra bryggor år från år. I sommar kanske vi kan njuta av ett dopp. Jag tänker på alla de hjälpsamma händer som byggt upp Sommarhemmet så det har blivit större och trivsammare. Jag kan se hur gemenskapen mellan oss växer. Nu kommer någon med gott kaffe och nybakade bullar. Vi njuter, samtidigt som naturen knoppas och klär sig i vackra färger. Äntligen är det vår.

Det blir en härlig upplevelse för medlemmarna när färdtjänst-bussarna kommer från staden till Sommarhemmet. Eken bugar djupt och önskar oss alltid välkomna!

Utan de hjälpsamma händerna hade inte vårt Sommarhem funnits och eken stått ensam. Vi älskar vårt Sommarhem och vi skall vara rädda om det"

Våren 2024: Nu sitter jag här tio år senare, fortfarande under eken och lyssnar, lyssnar på naturen men även på när den nya bryggan repareras. Det har varit en blöt vinter med mycket snö och högt vattenstånd. Vatten och is flöt kring sommarhemmet. I våras var vattnet uppe så långt som till flaggstången på Sjöstugan. Bryggorna bröts isär och förstördes på grund av isen. Vesa kom till räddning av bryggan. Det var han tillsammans med Ulla som har lagat och byggt nya delar av bryggan som gått förlorat. Nu när jag sitter här på sommarhemmet ser jag Vesa och Jonny står i vår båt för att kunna komma till och såga jämna kanter på bryggan. Tyvärr var det hål i båten och problem med motorsågen så arbetet fick tillfälligt avbrytas och Vesa blev blöt. Eller var det ett frivilligt bad ☺?

På sidorna byggs det stenvmurar med hjälp av trådbackar som fylls med sten, Willy sliter med att fylla på sten i backarna. Sidobryggan lyfts tillbaka till pålarna, otroligt bra jobbat. Det planeras att bygga ett trä-däck över den förstörda asfalten ut mot bryggan. Jag hör hur det bankas när arbetet fortgår och det mäts med vattenpass och det spikas och skruvas för fullt. Bryggan blev räddad och vi kan njuta av den och komma nära sjön resten av sommaren och många år framöver, vi är så tacksamma för det!

Det händer så mycket fint på Sommarhemmet med en glöd och vilja, vi skall vara rädda om vår gemenskap!

Kram, Catharina under Eken.

Vår lokala historia

Som vi skrev i föregående medlemsblad dök vi i styrelsen ner bland pärmar i arkivet och hittade en riktig skatt. En pärm fylld av sammanfattad historia från 1940-tal då vår förening startade fram till slutet av 1900-talet. Den medlem som har suttit i säkert hundratals timmar för att sammanställa vår historia är vår Kerstin Sköld. I förra bladet sammanfattade vi 40-talet och nu kommer en återberättelse av arkivets anteckningar om 50-talet.

Vi är så otroligt glada över att Kerstin har samlat vår historia så vi medlemmar nu kan ta del av denna men även ge den vidare till kommande generationer

Först en sammanfattning från arkivet av Kerstin Sköld:
Kamratföreningen De Vanföras Vål (KDVV) bildades 1923 på initiativ av Anna Vogel, föreståndare på Vanföreanstalten i Göteborg. På grund av ett otillgängligt samhälle kunde handikappade barn och ungdomar i allmänhet inte gå i vanliga skolor på hemorten, utan fick under terminerna internatutbildning vid de så kallade Vanföreanstalterna. Från början var KDVV en kamratlänk för elever och före detta elever, som ofta levde isolerat efter skoltiden. Föreningen skulle anordna kamratmöten och tillvarata medlemmarnas intresse. De närmsta åren bildades kamratföreningar även vid anstalterna i Helsingborg och Stockholm och man gick senare samman i Riksorganisationen De Vanföras Vål. Organisationen kom att byta namn till De Vanföras Riksorganisation (DVR) 1946 och vidare till De vanföras Riksförbund 1955 följt av De handikappades Riksförbund (DHR) 1965. År 2009 lät DHR ordet handikapp gå till historien och byter namn till Delaktighet, Handlingskraft, Rörelsefrihet, det som vi i dag står för.

1950-talet

Under 1950-talet blev föreningen mer samhällspådrivande.

1954 anordnade lokalavdelningen Östergyllen i samarbete med Östra distriktet en invalidvårdskonferens i Norrköping. Syftet var att ge belysning åt några särskilt aktuella frågor, nämligen specialutformade bostäder, specialutrustade motorfordon och tekniska hjälpmedel. Det bildades även en kommitté för invalidbostadsfrågor. Den stora frågan på 1950-talet var bostäder. Det utarbetades normer för hur en bostad för invalider skulle se ut för att fungera. Man började bygga sådana bostäder i Stockholm, Göteborg och Örebro i början av 1950-talet och flera orter följde efter. Det var dyrare att bygga sådana bostäder och i Norrköping gick det trögare. Byggföretag bjöds in till möte för att diskutera frågan. De enda som kom var från Hyresbostäder. DVR i Norrköping arbetade intensivt med frågan om anpassade bostäder och annonserade bland annat i tidningar för att få fler sökande än bara medlemmar med behov av sådan lägenhet. Då fick man även ett begrepp om hur otroligt slitsamt och obekvämt tillvaron var får många, som ofta bodde omodernt med trappor utan trappräcke, utan hiss, vedeldning mm. Klarade man sig inte så fanns ingen annan utväg än att bo på någon institution. En utredning 1958 visade att "Vanföra Ungdomar" bodde på ålderdomshem. 1959 kunde till slut inflyttning ske i två anpassade lägenheter vid Dagsbergsvägen.

Flera lägenheter om 1 rum och kök eller 2 rum och kök byggdes därefter, t.ex. två på Klingsbergsgatan och sex på Bäckgatan. I mitten av 1960-talet fanns flera så kallade invalidbostäder i Norrköping, mer eller mindre perfekta beroende på kostnaden. Bostadsförmedlingen tog då över verksamheten.

Bussutflykter anordnades. Möten och sammankomster fortsatte som tidigare.

Det var problem med lokaler en tid så aktiviteterna skedde på olika ställen. Lokal hyrdes vid Hantverkaregatan 17 och senare i Folkets Hus Gårdssal, som hade en tillgänglig entré. Till Gårdssalen kom den nya tidens apparat- TV!

10-årsjubileet hölls i Hemgården. Till julfesten 1951 i Folkets Hus kom en deputation från Lions Club och överlämnade en invalidrullstol i trä för inomhusbruk. Den skulle användas för föreningens sammankomster.

Föreningen hade tidigare fått avslag på en ansökan om stadsbidrag till en rullstol och Lions hade därför beslutat att hjälpa till. Stolen döpte medlemmarna till "Lejonbruden".

En mycket viktig händelse 1953 var föreningens utgivning av en egen tidning, "Medlemsbladet", i stencil. Den kom att distribueras fyra gånger om året. Redaktör tillika ordförande var Bertil Andersson.

Medlemsantalet för 1954 var 115. För att värva flera medlemmar kontaktades pastorsämbetet och socialvårdsbyråer med förfrågan om namn och adresser till personer inom deras verksamhetsområde som skulle kunna ha glädje och nytta av att tillhöra DVR. Kortfattad presentation av förbundets och lokalavdelningens verksamhet följde med.

Studieverksamheten fortsatte bland annat med talarkurs, bridge, engelska och tyska språken.

Sommarhemmet Hagalid användes flitigt för avkoppling och rekreation. Många tog en skön semester där eller kom dit för några timmar. Det hölls glada tillställningar som valborgsmäss, gökotta, midsommarfest, kräftskiva, ålagille samt sång och musik. Maj-Britt Andersson skrev "Tänk att få se solen gå upp på midsommarmorgonen där från grindhålet!"

Medlemmar från andra avdelningar i Östergötland och Sörmland kom ofta på besök och vice versa. Arbetet med Hagalid fortsatte. Tomten utökades med 500 m² och det byggdes ett hus till med två sovrum. Det lades plattgångar, stenparti och stängsel sattes upp. Det blev också en gunga och sandlåda för de små föreningsbarnen, som det började bli gott om. Mycket arbete uträttades av medlemmarna. Till sommarhemmet kom man med Evalundsbussen plus en promenad, med cykel eller handdriven invalidvagn. Tillgången till bil var fortfarande ovanligt men mopedmotorer kom alltmer.

På tal om transporter så började Röda Kors Kåren att ställa upp med hjälp att skjutsa medlemmar i egna bilar till medlemsmöten och sammankomster, som kyrkobröderna inbjöd till år efter år.

De allmänna kommunikationerna var inte tillgängliga för personer med stora rörelsehinder. De som orkade var oftast hänvisade till att dra sig fram i en handdriven vagn med spakar och vevar. Mopeden lanserades under efterkrigstiden och en mopedmotor monterades på invalidvagnen och gav oanade möjligheter. Vid Östra distriktets årsmöte i Norrköping 1955 framfördes krav på bidrag till motorisering av invalidvagnar.

Under en tid, åren 1955 och 1958, stationerades en av SVCK:s (Svenska Vanföreanstaltens Centralkommitté) specialutrustade körskolebilar i Norrköping och många rörelsehindrade personer tog körkort. Två bilar var skänkta av Volvo och det fanns sex olika aggregatvariationer (aggregat med handmanövrering av handbroms, frikoppling och gasreglage vid ratten). 1958 kostade en lektion 4 SEK/halvtimme. Den 10 mars 1955 kunde man i Östergötlands Dagblad läsa: ”så tacksamma elever som de här 22 har jag nog aldrig haft, tillägger herr Steiman. De uppskattar så oerhört den här möjligheten att lära sig att köra bil”

Att som handikappad kunna köra sin bil var revolutionerande. Många har också vittnat om den obeskrivliga frihet som bilen förde med sig. Bilen var även skattebefriad för den som arbetade. Med anledning av alla frågor, som blev aktuella med det nya tekniska hjälpmedlet, bilen – bildades en lokal Motorfordonskommitté.

Vintern 1956 var det energikris i Sverige till följd av den s.k. Suezkrisen. Det var bensinransonering, vilket bland annat innebar att inga privatbilar fick vara ute i trafiken på söndagar. Läkare m.fl. fick dispens för att använda bilen under tjänsteutföring. I föreningens styrelseprotokoll 12 december 1956 står: ”Förbundet har meddelat i en skrivelse att körtillstånd på söndagar lämnats av länsstyrelsen efter ansökan för skattefria invalidbilar, skattefria motorcyklar och trehjuliga mopeder”.

En speciell händelse var då 31 engelsmän (13 damer och 18 herrar), medlemmar i den engelska invalidorganisationen ”The Invalid Tricycle Association”, besökte DVR i Sverige i augusti 1956. Det var polioskadade och krigsinvalider, några även från första världskriget, som med båt kommit till Göteborg och sedan fortsatt mot Stockholm i 24 trehjuliga täckta motorvagnar. Enligt pressklipp väckte ”Sufflettrallyt” en hel del uppseende, när de puttrade fram i 35-40 km per timme. På vägen stannade de i Norrköping, där föreningen med hjälp av armélottor och rödakorsare ordnade med mat, service och övernattnings i Ljuraskolan. Norrköpings stad bjöd på supé. Gästerna hann också med en rundtur i Norrköping och besök på sommarhemmet Hagalid.

Olika former av handikappidrott hade mest bedrivits vid vanförestalterna. I slutet av 1950-talet startades en idrottsrörelse med DVR som huvudman. Det blev full fart med olika bollspel, bland annat Volleyboll som spelades sittande på golvet, och gymnastik. Man höll först till i Strömbacken och sedan i Brandkårens gymnastiksal, en gång i veckan. Brandmän hjälpte till även med förflyttning i svåra trappor. Idrottspojkar från Tjalve och Borgia lämnade ovärderlig hjälp med träning, bollplockning och annat. Lokalt bildades här 1958 en kommitté ”Idrott för handikappade och åldringar”. Tidigare var det schack som gällde och som bedrevs inom Norrköping-Korpen. Lokalavdelningen hade många framgångsrika schackspelare. Bordtennis utövades också med framgång. Det blev med tiden flera idrottsgrenar, t.ex. Boccia, varpa, bågskytte, looping samt inomhuscurling. Badkvällar för vanföra och blinda ordnades i simhallen i Norrköping.

1959 ordnade lokalavdelningen länets andra Östgötaträff, som hölls på Riks-City. Den första ägde rum i Åtvidaberg. Möten med andra medlemmar och kamrater i länet uppskattades och blev en tradition.

För avdelningens verksamhet behövdes pengar. Norrköpings stad bidrog med 1200 Kr. om året och höjde sedan till 1500 Kr. Mindre bidrag kom även från kringliggande kommuner, där det bodde medlemmar, och från landstinget. 1958 uppgick bidragen till 2435 Kr. En annan återkommande inkomstkälla var Invarosen, som såldes över landet med hjälp av bland annat skolelever och scouter. 1957 noterades en rekordartad ökning av denna försäljning, Avdelningen deltog även i riksomfattande bössinsamlingar, som gjordes på biografer, teatrar, restauranger, idrottsplatser mm.

1955 genomfördes en veckolång och riksomfattande höstkampanj för DVR:s Invalidfond. I Norrköping pågick bössinsamlingen med hjälp av flyg-, armé- och marinlottor.

13 mars 1957 anordnade Östergötlands Dagblad och Avenybiografen i Norrköping en kabaré, i anslutning till Riksinsamlingen för De Vanföra.

Hela bruttobehållningen gick till DVR Norrköping. Idel kända förmågor medverkade: Bernt Olssons Orkester, Kai Gullmar, Gunvor Pontén, Christina Lindström, Gösta Elweroth och Arne Ullbrandt.

Med tiden skulle ovan-nämnd försäljningar och bössinsamlingar på valdagar och i andra sammanhang ifrågasättas och upphöra. Personer med handikapp ville inte ses som föremål för välgörenhet.

Vid 1959 års slut var medlemsantalet 172.

H-r Kerstin

Fortsättning följer i nästa blad då vi ger oss in i 60-talets historia. /Redaktionen

KOM IHÅG, TILLSAMMANS ÄR VI STARKA

Vi som har skrivit detta medlemsblad vill tacka alla som har bidragit, speciellt tack till Fia Borg, Catharina Floser, Kerstin Sköld, Monica Svensson, Agneta Svensson, samt Marianne Jonsson och Margareta Samuelsson.

Vill du få med något i medlemsbladet? Manusstopp för nästa blad är 31 december 2024. Skicka gärna in bidrag till norrkoping@dhr.se eller kontakta någon av oss i styrelsen.

Ett fontänhus är en plats för och med människor som lever med psykisk ohälsa. Fontänhusets modell är en psykosocial arbetsinriktad rehabilitering som stödjer människor som lever med psykisk ohälsa på väg till återhämtning och reintegrering i samhället.

Sveriges Fontänhus är en del av en världsomfattande organisation med representation i över 30 länder. I dag finns omkring 300 fontänhus som stödjer människor som lever med psykisk ohälsa. Sveriges fontänhus Riksförbund arbetar för att skapa en gemensam plattform för Sveriges 14 befintliga Fontänhus och att starta nya.

För mer information: besök www.sverigesfontanhus.se

kontakt: info@sverigesfontanhus.se

Kontakt:

norrkoping@dhr.se

Facebook: [DHR Norrköping](https://www.facebook.com/DHRNorrkoping)

Hemsida: www.dhrrnorrkoping.se

Styrelsen: Ordförande Vesa Ojava (0707-181096), vice ordf. Cecilia Andresen (0734-245909), sekreterare Jeanette Segerqvist (0704-834476), kassör Bengt Johansson (0707-180927), ledamot Jonny Svensson (0730-390267).

Adress Sjöstugan: Bonäs gård 4, 605 60 Svärtinge

Postadress: DHR Norrköpingsavdelningen, Thapperska, Gamla Övägen 23, 603 79 Norrköping